

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 15.

Felosztatás vagy törvénysértés?

Az országgyűlés felosztatása, úgy látszik, kerülhetetlenül bekövetkezik. Csak azt nem lehet tudni, vajon a törvényes határidőn belül összehívják-e az új országgyűlést vagy sem?

Ilyen körülmények közt szembe kell néznünk a várható eseményekkel és le kell velük számolnunk.

Mindenekelőtt kétségtelen dolog, hogy akár összehívják az új országgyűlést, akár nem, a felosztatás ténye alkotmányellenes, megsértése a törvénynek.

Az 1867. X. t.-cz. akként rendelkezik, hogy ha a király az országgyűlést rendkívüli időben oszlatja fel, az új országgyűlést akként kell összehívni, hogy az az előző évi zárszámadást s a jövő évi költségvetést még letárgyalhassa. Ez a törvény nemzeti szempontból már meghatárolás az 1848. IV. t.-cz. 6. §-ához képest, a mely egyenesen kimondotta, hogy a zárszámadások elintézése s a költségvetés megállapítása előtt az országgyűlés egyáltalán fel sem oszlatható.

Az 1867. X. t.-cz. azonban csak arra az esetre áll, a mikor az országnak már megszavazott költségvetése van. Ex-lexben a felosztatás törvénysértés. Eltekintve a többség vezérei által alaposan kifejtett parlamentáris felfogástól, maradjunk egyszerűen a törvény szavainál.

Azoknál a szavaknál, melyekből Tisza a maga szerencsétlen házfelosztatásához a jogi alapot kiolvasni akarta. A törvény világosan csak a jövő évi költségvetés megszavazását tekinti a következő országgyűlés feladatának, vagyis csak olyan új országgyűlés összehívását engedi meg a rendkívüli felosztatás után, a mely egyedül a jövő évi költségvetést fogja megállapítani. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha az idej és tavalyi költségvetést még az együttlévő országgyűlés megállapította. Akkor, a mikor a törvény a jövő évi költségvetésről beszél, nem lehet abba jőzan észszel az idej meg a tavalyi költségvetést is belemagyarázni. Ezeket a még együttlévő országgyűlésnek kell megszavaznia s míg meg nem szavazza, addig fel sem oszlatható. Ha mégis felosztatják, kétségtelen a szentesített törvény megsértése lesz, amelyért az azt ellenjegyzett miniszter az 1848. III. t.-cz. 32. §. a) pontja alapján felelős.

Ez az egyik sérelem. A másik sérelem az volna, ha csakugyan a felosztatás alkalmával az új országgyűlés összehívása iránt nem történnék intézkedés.

Egyik fővárosi német lap, mint a Lányi-féle császári királyi közjog méltó közlönye, azt vitatja, hogy a királynak nem kell az országgyűlés felosztatása alkalmával azonnal intézkedni az új országgyűlés összehívása iránt.

Szerinte u. i. az új országgyűlésnek a felosztatástól számított három hónap mulva kell összeülnie (1848. IV. 5. §),

viszont az összeülés előtt 6 héttel elég a választások kiírása iránt intézkedni s így ha február 19-én az országgyűlést felosztatják, ápril. 11-én még elé idő van az új országgyűlés összehívására (1874. XXXIII. 56. §.)

Igaz, hogy erre még nem volt eset. De a Lányi-féle közjog ez feleli rá, hogy a törvény megadja ezt a kedvezményt a királynak s hogy ő azzal eddig nem élt az nem ront le semmit a törvényes jögon. Eddig nem élt e joggal a király, most majd él.

A törvény azonban éppen ellenkezőleg intézkedik.

Az 1874. XXXIII. t.-cz. 56. §-a nem a király összehívási jogáról szól, hanem arról, milyen rendelkezéseket kell tennie a belügyminiszternek az iránt, hogy a király által már összehívott országgyűlésre a képviselők kellő időben megválaszthatók legyenek? A belügyminiszter részére írja elő ez a §., hogy a választások idejét az országgyűlés megnyitása előtt 40 nappal a hivatalos lapban közzé kell tenni. Ennek a belügyminiszteri rendeletnek azonban alapját képezi az országgyűlés összehívásáról szóló királyi kézirat, amelynek természet-szerűleg előbb kell közzé tétetnie.

Mindeddig az összehívás a felosztatás alkalmával, egyidejűleg megtörtént. Megtörtént azonban nem egyszerű szokás, hanem a törvény világos rendelkezése alapján.

Az 1848. IV. t.-cz. 5. §-a határozot-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Argila.

— Olasz népmese —

Sokáig irigyelték a faluban Luigit. Jóravaló derék asszony volt a felesége. Volt háza, földje, erdeje. Egészséges volt, mint a makk, a mellett becsületes, jólelkű ember. De mégsem volt boldog, mert az Isten nem adott neki gyermeket. Pedig olyan szívesen elhallgatta volna a kacagását, az ölébe ültette volna, elátszogatott volna vele. Sűrű, fekete szakállába belecimpalygózhatott volna a fiúcska, később meg milyen jó segítségére lett volna a gazdának körül. Egyik esztendő mult a másik után, de a kívánsága nem teljesedett be. A jó Isten nem hallgatta meg a kérését, pedig az egész életét beleadta az imádságba.

Egyszer, mikor az erdőben térdelállva imádkozott: hirtelen megröppent a bokor s elébe lépett egy lovasember, fényes ruhában, sunyi bóval. Megijedt Luigi.

Mit csinálsz itt? — kérdezte tőle vigyorgva a lovasember.

— Fiugyermekért imádkoztam a jó istenhez — felelte Luigi őszintén, mert nem szeretett hazudni.

A lovasember hangosan felkaczagott és gunyos hangon ezt mondta neki:

— Akkor ugyan várhatsz az örökkévalóságig, mert nem hallgatják meg az imádságodat, de én adok gyermeket. Egészséges, pozsgás képű, szőke haju, kék szemű lesz a fiú s olyan kövér, mint a gömböc. De ha betölti a tizennegyedik esztendőt, vissza kell adnod nekem. Beleegyezel?

Most már tudta Luigi, hogy már az első látására miért idegenkedett ettől az embertől.

— Tán te ördög vagy? — kérdezte megremülve.

— Biz én az vagyok, felelte az idegen. — Az a kérdés, hogy megköjtük e az alkut, Luigi barátom?

A szegény ember egy ideig küzködött magával, azután ennyit mondott:

— Adj egy kis gondolkozási időt. Előbb megbeszélésem a feleségemmel!

— Jó, — mondta az ördög. — Holnap ilyenkor eljövök a válaszodért. Mond meg Albina asszonyságnak, a hitespárodnak, hogy tiszteltem.

A száraz galyak újra ropogtak a ló patkója alatt s a lovas eltűnt az erdőben.

Másnap éppen abban az órában, ugyanazon a helyen azt mondta Luigi az ördögnek, hogy kell neki a gyerek. Albina asszonyság kinevette az urát, mikor ez elbeszélte neki, hogy mi történt vele. Nem hitte, hogy az ördöggel magával volt dolga. Azt gondolta, hogy megtérfáltak.

De egy év mulva már bölcsőt kellett vinni. A bölcsőben feküdt egy egészséges, piros képű, szőke haju, kék szemű fiúcska. Kövér volt mint a potyka. Mikor a szomszédasszonyok meglátták, összecsapták a tenyerüket. Soha sem láttak még olyan szép, okos gyereket. Két foga volt már is! Két hetes korában huszon-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tevélyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Elapható orvosai rendelésre a gyógyszerárakban. — Ár 6 vagonkint 4 — koron.

tan ezeket mondja: »Ő felségének joga az összejött évi gyűlést prorogálni s be-rekeszteni, sőt az országgyűlést a három (ma: öt) év eltétele előtt is feloszlatni és ekkor új képviselőválasztást rendelni; de ez utolsó esetben az újabb országgyűlés összehívásáról akképpen rendelkezik, hogy ez az elébbinek feloszlásától számítandó három hónap alatt összeüljön.«

Van e szakaszban egy szó, a mely minden kétséget kizárólag megszabja, mikor rendeli el a király az új országgyűlés összeülését? »Ekkor«: vagyis ugyanakkor, amikor az előbbit feloszlatja. Sem azelőtt, sem azután, hanem »ekkor.« Ez a szó: »ekkor«, az egyidejűséget fejezi ki a feloszlítás és az összehívás tényére vonatkozólag.

Ez a szakasz a magyar alkotmányosság egyik erőssége. Pontosan körülírja azokat a feltételeket, amelyek a rendkívüli időben történt feloszlítás alaki kellekeit képezik. A királynak nincs joga másként elrendelni rendkívüli időben a feloszlítást, mint csak ezen szakasz feltételei szerint. Joga van rendkívüli időben feloszlítani az országgyűlést és ugyanakkor az újat összehívni, de nincs joga új országgyűlés összehívása nélkül a régit egyszerűen feloszlítani.

Ha a feloszlítás mégis így történnék meg, az ismét a törvény megsértése lenne, a melyért az ellenjegyző miniszter felelős.

Egyéb következménye is van a törvénytelen feloszlításnak.

Az alkotmányellenes cselekedetnek jogi hatása nem lehet. Ennélfogva az a feloszlítás, a melylyel egyidejűleg az új országgyűlés össze hívása felől a király nem intézkedik a képviselők mentelmi jogát sem érinti. Pedig a kormány éppen ezt akarja érinteni.

De ez már a független bíróság hatásköre lesz. S a mint az alkotmány ellen intézett merényletek — csekély számanadó kivételtől eltekintve — megszegyenitve állottak meg eddig is a

biróságok küszöbe előtt, úgy most is abban van a nemzet minden reménye, hogy bíróságaink lelkiismerete és tudása lesz a szikla, melyen az alkotmányellenes támadások meg fognak törni.

Dr. K. A.

A politikai válság.

Megnehezült az idők járása fölöttünk. Fejérváry levelet irt *Justh* képviselőházi elnöknek, amelyben a válság történetében újabb sokat emlegetett *vessző alatt* mellékelt a király kéziratát az országgyűlés egybehívására, febr. 19-én. A kép, amely nemzet szemé elé tárul, megdöbbentő, szinte visszatartó. Komor jelen, sivár jövő. A mai idők önkényuralma csak amolyan mankón járó abszolutizmus. Hasonlít a látszatra télelmes komondorhoz, amelynek azonban régesrégén kihullottak a fogai. Hozzá még sántit is, mint minden hasonlat, ha egyébként bármilyen markáns is.

A nemzet s a koalíció nyugodt lelkiismerettel várhatja az eljövendőket s ezek között főként az új választásokat, amelyekre hirtelen májusban kerül a sor.

Ami pedig a kombinációkat illeti, azok valósággal burjánzanak. Am ez természetes is. Minél kevesebb a pozitívum, annál több a verzió.

Részletes tudósításunk a tegnapi történetéről a következőket mondja el:

Fejérváry Bécsben.

Bécsből jelentik: Fejérváry tegnap a délelőttöt a magyar miniszterium palotájában töltötte és hivatalos ügyeket intézett el. 11 órakor vejének, Burián báró közös pénzügyminiszternek látogatását fogadta, háromnegyed 12-kor pedig kihallgatásra ment a királyhoz.

Tegnap este 7 órakor az ügyvivő-miniszterelnök már hazaérkezett Budapestre.

Az országgyűlés egybehívása.

Justh Gyula Házelnököt tegnap délután fél 4-kor meglátogatta lakásán *Kazár* Adolf miniszterelnökségi segédhivatali igazgató s átadta Fejérváry drága kis levélkéjét. A levél nem mondott sem

többet, sem kevesebbet, mint nagyon udvarias formában azt, hogy vessző alatt kegyelmes királyi kéziratot mellékel kihirdetés végett. A kézirat a jelen országgyűlés elnapolt üléseit *február 19-én* délelőtt 19 órára egybehívottnak nyilváníja.

Justh a levéllel azonnal a Nemzeti Kaszinóba hajtattott, ahol az ott levő ellenzéki vezérekkel tanácskozott. Majd *Tisza István* gróf lakására hajtattott.

Mi jöhet még?

A M—g szerint hamarosan el lehetünk készülvén a következőkre:

1. A Háznak fegyveres erővel történő szétkergetésére. Ami a legszégyenletesebb a dologban, *Nyiry* erre a hóhérmunkára a honvédséget fogja fölhasználni. (Csalódik azonban, ha azt hiszi, hogy a magyar honvédséget így gyűlöletessé tudja tenni. Arra későn született.)

2. A szabadvélemény nyilvánítás korlátozása szóban és írásban.

3. Az egyesülési és gyülekezési jog megszorítása.

4. Kisérlet fog történni a 67-esekkel.

5. Május elején képviselő-választásokra.

Ami a 67-esek fuzióját illeti, az minden komoly magyar politikus előtt szemmeláthatólag abszurdumnak tűnik föl egyszerre. Bécsben mégis abban reménykednek, hogy nemsokára *Bánffy*, *Tisza* és *Fejérváry* egy táborban lesznek ismét. A M—g ezzel szemben kijelenti, hogy a koalíció kitaratása szilárd.

Tanácskozás a képviselőházban.

A lapok azt jelentették, hogy *Justh* Gyula elnök a képviselőházban az ellenzéki pártvezéreket konferenciára hívta össze, mert a miniszterelnökségtől az országgyűlés feloszlítására vonatkozólag átirat érkezett hozzá. Tegnap délelőtt csakugyan igen diszes társaság gyűlt össze az elnök fogadótermében. Ott volt *Kossuth* Ferencz, gróf *Andrássy* Gyula, *Polonyi* Géza, *Tóth* János, *Darányi* Ignác, gróf *Zichy* Aladár, *Szederkényi* Nándor és *Vázsonyi* Vil-

öt fontot nyomott! Ilyen gyerek nem jön többé a világra!

Argila, mert ez volt a fia neve, bámulatosan gyarapodott. Egy nap alatt többet nőtt, mint más gyerek egy hét alatt. Egy hónap múlva nagyobb bölcsőt kellett neki csináltatni. Tíz hónapos korában már iskolába járt s ott is külön padba kellett ültetni. De nemcsak a teste fejlődött, hanem a lelke is. Egy év alatt hét osztályt ugrattak vele. Két év múlva azt mondták a tanítók, hogy ez a gyerek tud már annyit, mint ők. Itt is volt az ideje, hogy bucsut mondjon az iskolának, mert 20 centiméter híján két méter magas volt. 160 fontot nyomott, erősen serkedezett a bajusza.

Szép, derék fiatal ember lett belőle. Ügyes, kedves, tisztességtudó. Jobb keze lett az apjának, mert hét ember helyett dolgozott s egy nap alatt többet végzett, mint más ember egy egész héten. De az apja képe sokszor elborult, mikor eszébe jutott az ördög szava: »Tizen-négy éves korában vissza kell adnod!« A felesége meg a fia nem is gyanította, hogy neki mi fájt. Soha nem szólt neki arról a szerződésről.

Luigi szerette volna megállítani az idő kerekét, de biz az csak haladt tovább a maga útján. Közeledett a rettenetes nap, végre el is érkezett. Az anyja azzal kedveskedett a gyermeknek születésnapjára, hogy kivitte magával

a szőlőskertbe. Akkorára már megérett a muskotályszőlő, a mit a fia olyan nagyon szeretett. Az apa nem tudott tovább uralkodni magán s kettőjüket magukra hagyta kimenni.

Argila hamarosan hazament, hogy esernyőt vigyen az anyjának, mert sötét fellegek tornyosultak az égen. Mikor a pitvarajtóhoz ért, meghallotta, hogy az apja hangosan sóhajtozza: »Argilia« édes Argilám, ma oda kell, hogy adjalak neki! . . . A fia nem tudta, mit gondoljon. Az már szeget ütött egy kicsit a fejébe, hogy az apja éppen a születése napján nem megy ki vele sétálni. Talán beteg az öreg? Talán lázban beszél?

Aggodalmasan odament hozzá s ezt kérdezte tőle:

— Mi bajod van édes apám? Kinek adnál engem oda? Én nem megyek el tőletek.

— Fiacskám — mondta az apa zokogva és átkarolta a nyakát. Pedig kell, hogy oda adjalak. Bár ne kellene! Ha már ennyit tudsz, akkor hát tudj meg mindent!

És elbeszélte neki, hogy születése előtt mi történt akkor az erdőben. Argila elsápadt, de hirtelen erőt vett magán és elhatározott hangon ezt mondta:

— Édesapám, én miattam ne sirj! Hiába sirunk, hiába sopánkodunk, azzal nem segítünk a bajon. Köszönöm, hogy jók voltatok hozzám. Az Isten áldjon meg benneteket!

— Hová akarsz menni? — kérdezte az apja reszkető ajakkal.

— Az én Uramhoz, — felelte Argila nyugodtan.

Ezalatt hazajött az anyja és keserves sirásra fakadt, mikor megtudta, hogy elveszti fiát.

Argila könyves szemmel bucsúzott el kétségbeesett szüleitől s kiment az erdőbe arra a helyre, ahol az apja megalkudott az ördöggel. Nemsokára odavágtatott egy lovas, fényes fegyverekkel. Alattamos pillantással nézett rá s ezt kérdezte tőle:

— Kit keresel, Argila?

— Az én uramat! — felelte a fia bátran, férfiasan.

— Akkor ülj fel a lovamra! — parancsolta neki az ördög s villámgyorsasággal rohant vele a pokolba. Ott ráparancsolt, hogy éleszsze a tüzet, melyben az elkárhozott lelkek kínlódtak. De Argilának megesett rajtok a szíve és kihagyta aludni a tüzet. Akkor kihuzott három selyemfonalat a zsebéből, kiszabadított három lelket s még többet is kiszabadított volna, ha az ördög künn a pokol kapujában rá nem kiáltott volna:

— Argila, nem füstöl a kémény. Hát nem fűtesz becsületesen?

Megharagudott az ördög s felkergette Argilát a szüleihez.

mos. Az olvasó teremben és a képviselőház csupasz folyosóin, amelyekről a hosszú szünet alatt felszedtek minden diszt, nagyszámu képviselő leste nagy érdeklődéssel a híreket. De ez a kíváncsiság nem talált kielégítésre. Justh Gyula arra a kérdésre, mi a szándéka a várható eseményekkel szemben, ezt mondta a hírlapíróknak:

— Nekem sem arról, hogy a képviselőházat össze kell hívni, sem arról, hogy az országgyűlés feloszlata bekövetkezhetik, nincsen hivatalos tudomásom. Addig természetesen nem is nyilatkozhatom.

Az elnöknel a pártvezérek természetesen a többség magatartásáról beszéltek az országgyűlés feloszlata esetére. Tegnap déli egy óráig semminemű értesítés a kormánytól a képviselőház elnökéhez nem érkezett.

A Kazár-féle látogatás délután azután módosította a helyzetet a kézirat átadásával.

A vezérbizottság.

A vezérek ismét tanácskoztak a függetlenségi párt klubjában. Együtt volt Kossuth, Andrassy, Zichy. Már döntöttek is a fölött, hogy föloszlata esetén minő álláspontot foglaljanak el.

Az álláspontot, amely ünnepélyes óvásban fog megnyilatkozni a vezérbizottság ma délután 5 órakor tartandó ülésén fogják a hivatottakkal közölni. Az óvást Apponyi szövegezi s állítólag ő is fogja fölolvadni és megindokolni.

A képviselőház akciójába be akarja vonni a főrendiházat is. Kossuth és Andrassy már ebben az ügyben érintkeztek is több főrenddel.

Kombinációk a föloszlatastról.

A föloszlatastról szemben követendő eljárásra nézve a legkülönbözőbb és legellentétebb fölfogások uralkodnak. Egyik a nevezetesebbek közül azt mondja, hogy husz képviselőnek még az ülés előtt egy külön, másik ülés egybehívását kell kérni. Ezen kellene tiltakozni az abszolutizmus és a föloszlata ellen. Amikor azután a kézirattal egybehívott gyűlés ül össze és a föloszlatastról kéziratot olvassák, akkor egyszerűen hivatkozni kell a megelőző tiltakozó határozatra.

Egy második verzió azt mondja, hogy a husz képviselő kíváncságra egybehívott tiltakozó gyűlés után a szövetség ellenzéknek egyáltalán részt sem kell vennie a föloszlatastról országgyűlésen.

Ismét egy másik kombináció azt mondja, hogy a föloszlatastról kézirat olvasása után egyik vezérnek kell tiltakozó fölszólalást tenni, amelyet közfelkiáltással elfogadnak.

Bánffy memoranduma Bécsben.

Bánffy elötérben? Az országot már a históriás idők nagy izgalma fogta el, szétröpptenek a táviratok az ellenzéki képviselőkhöz, hogy utazzanak Budapestre, az alkotmány halottas torára, a legközelebbi napok dolgai annyira elintéztettek látszanak, hogy jóformán csak a részletek miatt izgatják az érdeklődést, különben pedig minden nehéz gond és minden szem arra néz, ami ezután következik és egyszerre megint fölmerül az a hír, hogy valami váratlan dolog történhetik, amely a kormány vonatát kikökkenti a lerakott sinekről és egyszerre más képet ad a politikának.

A kormány dolgaiban bententes *Az Ujság*

közli tegnapi számában feltűnő és szembeszökő formában ezt a bécsi táviratot:

Fejérvary Géza báró még ma is Bécsben maradt és holnap is Bécsben marad, noha állítólag már minden elintézni valót elintézt, noha minden kérdésben megtörtént a döntés, noha állítólag már Budapestén meg is kezdődött a döntés dolgában a végrehajtás megindítása. A vezérő-bizottság pedig permanenciában van Budapestén s egyre-másra tanácskozik, rendelkezik és intézkedik. És ezekben a fontos pillanatokban, a döntés komoly óráiban, az elhatározás legnehezebb perceiben báró Bánffy Dezső nincsen Budapestén, nincsen a koalícióban, hanem Kolozsvárott időzik atyafi látogatóban.

Ugy-e ez gondolkodóba ejtheti az embe-
reket?

Megmondhatom a választ arra, hogy miért maradt báró Fejérvary Bécsben és miért maradt báró Bánffy Kolozsvárott. Az a sokszor említett és még többször megczáfolt *kibontakozási tervzet*, amely állítólag báró Bánffy Dezsőt vallja szerzőjéül, *valóban létezik és ebben a pillanatban az uralkodó döntését várja*. A memorandum, amelyet az ujpárt vezére a korona elé jutott, még se *elfogadva nincsen sem elvetve s komoly megfontolás tárgya*. Ezért maradt a miniszterelnök Bécsben, amikor a döntés állítólag már megtörtént, ezért maradt báró Bánffy Dezső *Kolozsvárott*, amikor a legnagyobb szükség lett volna rá a vezérek sorában és ezért történt, hogy a nagybányai küldöttség előtt mindenki leszögezte a maga álláspontját, csak báró Bánffy Dezső nem.

A holnapi nap, legkésőbbben a holnaputáni különben meghozza az elhatározást báró Bánffy tervzete dolgában. Addig mindenestre úgy kell megítélni a politikai helyzetet, hogy báró Bánffy Dezső áll első téren.

Erre vonatkozólag egyik fővárosi lap kolozsvári tudósítója felkereste Bánffyt és megkérdezte tőle, van-e *Az Ujság* közlésére megjegyezni valója. *Bánffy* a délelőtöt az ev. ref. püspöki hivatalbau töltötte, ahol a délutáni ülés tárgyairól referáltatott magának. A tudósító elmondta neki, mit irtak róla, amire Bánffy vállalt vont:

— Kérem — mondta — *semmiféle inzultus nem kényszeríthet arra, hogy politikai kérdésben nyilatkozzam*.

— Kegyelmes uram, ennél fogva nem czáfolhatom meg a hirt?

— *Isméitem, sem pro, sem kontra, nem nyilatkozzom* — mondta Bánffy.

Ezzel visszament a tanácskozásra.

Mikor történt a döntés?

A N. Fr. Pr. írja, hogy tegnap a királynak éppen nem kellett gondolkodni a föloszlatastról illető döntés dolgában. A döntés már előbb megvolt, mielőtt Fejérvary Bécsbe érkezett volna.

Igy hát bécsi jóakaróink alaposan eléje harangoztak Fejérvarynak.

A királyi biztos.

A német félhivatalos esti lapja írja, hogy a legnagyobb valószínűség szerint a hivatalos lap mai száma fogja közölni a királyi biztos kinevezését, Nyiry Sándor személyében.

Erélyes eszközök.

A N. W. T. írja, hogy Fejérvary nemcsak a föloszlatastról, hanem minden szükséges intézkedés megtételére föl van jogosítva. A leg-

energikusabb eszközöket is igénybe veheti. Talán legjobb lesz közölni a *golyó és akasztófa!*

A debreczeni főispán.

Kovács Gusztáv főispán, akire debreczen installációs kísérlete élete fogytáig oly emlékezetes marad, beadta lemondását, amit öfelsége most elfogadott s felmentette a tragikomikus sorsu — beamtert.

Kibontakozási tervek.

Az új kibontakozási tervek csak a föloszlatastról után képezhetik a tárgyalások alapját. No persze, persze. Csak legyen, aki elhiggye. E tervek sorában most sokat emlegetik Bánffyt, amelyet mi is alább ismertetünk. Hír szerint a király már el is ejtette ezt a tervet. Bánffy pedig nincsen Bécsben. Így állván a dolog, az egész memorandumszenczáczió szétmálik, mint a szappanbuborék.

NAPROL-NAPRA.

A zöld internacionale.

Akié a falu, azé az ország. Ez a mondás nemcsak tetszetős szállóige, de színigazság is. Még pedig a javából. Egyébként a mi keresztényszociális munkaprogramunknak is egyik legfő pontja, amelyet alkalomadtán mindig hirdetünk s mindenütt vallunk. Rá kell vetnünk magunkat lelkünk minden nemes érzésével a falura, legalább azt el ne vehessék tőlünk. Legalább az maradjon a mienk. Nem kell és nem szabad felednünk, hogy a keresztény fajmagyar társadalom gyökere a népben, a parasztságban van. Ha tehát a terebélyes nagy fa koronáját le is törí a vihar, ha ágait le is fűrészeli gonosz orvtámadók keze, még nincs veszve minden. A lombkorona újra kihajthat, büszkén himbálózhat ismét a magasságban, az ágak is kizöldelhetnek még, mindaddig — amíg a gyökeret férgék nem rágják. Ám, ha ezek a veszedelmes, alattomos, pusztító férgék elszaporodnak, akkor bizony igen nagy, igen fenyegető s nem egykönnyen orvosolható a baj.

Nekünk vagyonos, értelmes, vallásos keresztény nép kell. Romlatlan parasztság, egészséges fizikummal, ép lélekkel, megélhetésre alkalmas anyagi helyzettel. Nekünk aranyparasztok nem kellene. Akik nem dolgoznak, akik henyélnek, tékoznak, tönkrejutnak s kolduskenyéren bujtogatnak. Nekünk nincs szükségünk korcsmátólélekre, görbeorrú szatócsok, bevándorolt pálinkamérők fullajtáira. Nyiltszívű, jólelkű emberek kellene nekünk, akik a konkolyhintó szociáldemokrata jövevényeket kisöprüzik, akár faczér, dologkerülő, hasznavehetetlen, a tisztas iparra szégyenthozó mesterlegények, akár hazájukat gyalázó, asszonybecsületet pellengérező kiebrudalt főiskolai diákok legyenek is.

Am, ha ilyen népet akarunk látni falvainkon, akkor nincs egy talpalatnyi helyünk, amelyet könnyelműen átengedhetnénk s egy pillanatnyi időnk, amelyet gondatlanul, bűnösen elfécserelehetnénk. Népünk a mi vidékünkön, ahol a vallási széttagoltság oly igen szerencsétlenül nagy a keresztények soraiban, a jó ügy számára maholnap egészen elvész. Tökéletesen hasznavehetetlenné lesz, ha nem dolgozunk érdekében éjt nappallá téve.

A bevándorlás korlátozásáról szóló miniszteri körrendelet most jelent meg. De mit használnak a bevándorlás korlátozására irányuló intézkedések — papiroson? Éppen tegnapi szá-

munk közölte le a tankötelesek sorában a zsidó iskolás gyermekek számát, amely szinte óriás szaporulatot mutat a multhoz képest. Csak végig kell mennünk a városban, a környéken, csak meg kell néznünk az árveréseket, a bíróság várószobáit, a tanúk csoportját s mindennél szemünkbe ötlök a bevándorlás. Hogyne volna akkor oly nagymérvű a pauperizmus és a depopuláció, az Amerikába tóduló kivándorlás, hogy ne grasszálna akkor az elnyomorított, elkéseredett, elvallástalanodott, mert elhanyagolt, magára hagyott nép soraiban a vörös lobogó!

A periferiák katolikus társadalmán a sor, hogy a falu keresztény népét megtartsák és megmentsék a keresztény Magyarország számára. Sajnos a protestáns társadalom együttműködésére nem számíthatunk. Nem akarjuk megszólítani, de ez a társadalom ma már életképtelen. A statisztika elég pártatlan bír. Nos ez a fórum mutatja legjobban, hogy a bevándorlott elem ott garázdálkodhatik legjobban, legkönnyebb szerrel, ahol a nép tekintélyes része akatolikus, főként pedig protestáns.

Igy van nálunk. Bezzeg a protestáns Németországban más a helyzet. Ott a katolikusok a protestánsokkal nemes versenyre kelnek a parasztság érdekében. Hivatkozunk Bülow kancellár példájára, akinek legutóbbi dicsérendő állásfoglalását a parasztság mellett, a husdrágaság kérdésében már ismertettük. Hivatkozunk továbbá a német gazdaszövetség legutóbbi közgyűlésére is, amely hangsúlyozta, hogy a szociáldemokráciával a gazdaszövetség fogja a döntő tusát megvívni.

Új ötletet dobott a tárgyalások anyagába Simitsch lovag osztrák agrárius vezér, aki egyebek közt így szólt:

Az arany *internazionale* régen megvan — mondta — vele együtt fejlődött a vörös *internazionale*; de most a gazdákból agráriusok lettek és örülünk neki, hogy megszületett a zöld *internazionale*, amely abban különbözik a másiktól, hogy nemzeti célokat követ és hogy a nemzeti birtokért, a hazai rögért küzd.

Ezt az internacionálét meg kell becsülnünk. Ez a hazafias érzés legmelegebb, legduzzadóbb forrása. Dolgozzunk érte, a keresztény magyar népért, a *katholikus népszövetségben*.

(h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 18. Kath. liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.
Március 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
Március 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
Június 27. Szent László ünnepély.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére. az egész megyére.

Szolid, olesó szabott árak.

mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A polgármester utazása.** Rimler Károly polgármester Békés-Csabára utazott, ahonnan ma, pénteken érkezik haza.

* **Az utcák tisztítása.** Komlóssy József gazdasági tanácsnok és Köszeghy József főmérnök a tanács megbízásából Budapesten tanulmányozták az utcák tisztántartásának kérdését, különösen az aszfalt takarítását. A főváros köztisztasági ügyosztályában készséggel szolgáltak felvilágosítással; konkrét dolgokat azonban nem adhattak, mert ehhez szükséges a helyi viszonyok ismerete. Hajlandók azonban Nagyvárad város iránti előzékenységből egy szaktisztviselőt elküldeni Nagyváradra, aki itt a helyszínén tanulmányozza a kérdést s utbaigazításokat ad úgy a rendszerre, mint a szükséges gépekre vonatkozólag.

* **József főherceg utja.** A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy József főherceg és Augustia főhercegné hosszabb időre külföldre utaztak. A főhercegi pár, hir szerint, San-Remoba, majd onnan Kairóba utazik.

* **A püspök jótékonyága.** Dr. Szmercsányi Pál nagyváradai lat. szert. püspök ur őnagyméltósága a Biharmegyei és nagyváradai nőegylet részére nagyobb mennyiségű tüzfát ajándékozott, amelyért hálás köszönetét nyilvánítja, s a kegyes adakozóra Isten áldását kéri az egylet elnöksége.

* **Új anyakönyvvezető-helyettes.** A bucsai anyakönyvi kerületbe a belügyminiszter Szűcs Károly népiskolai tanítót, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel, anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

* **A hétfői hetivásár kérdése.** Nagy gondot okoz most a városházán a kereskedelmi miniszter egy leirata. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága jóváhagyás végett felküldötte a módosított közevetvámszabályzatot. Mielőtt azonban a miniszter intézkedett volna a jóváhagyás iránt, egy leiratban felhívta a várost, hogy Nagyvárad városa mikor kapta az engedélyt a hétfői hetivásárok tartására s mi czímen gyakorolja a hétfői vásártartást a város. A városi levéltárban ennek nem tudnak nyomára akadni, pedig már átkutatták a fél levéltárt. Annyi bizonyos, hogy Nagyvárad városa már félszázadnál régebben tart hétfőn és kedden hetivásárokat, s ezt eddig soha nem kifogásolta a miniszter. Régebben a hetivásár főforgalma kedden volt, de utóbb már a hétfői vásárt lehet csak figyelembe venni, mert kedden alig van némi forgalom. Az iparosok között éppen ez okból már mozgalom is indult meg, hogy a keddi hetivásárt szüntessék be, mert csak hiába töltik el a második napot is a piacon. A városra azonban óriási visszaesséssel járna, ha a hetivásárt hétfőre szorítanák, mert így a keddi helypénz és vámbevétel majdnem teljesen elesnék. Érdeklődéssel várjuk, hogy miként dől el ez a kérdés, amely talán csekélynek látszik, de nagyon is belevág a város életébe igen sok tekintetben.

* **A tizenegyedik gyógyszerertár.** A nagyváradai XI-ik gyógyszerertár engedélyezése

iránt már több kérelem érkezett be Nagyvárad városához, amelyeket felküldtek a belügyminiszterhez. Most a miniszter elküldte Bálint Géza gyomai lakos, okleveles gyógyszerész kérvényét véleményezés céljából a városához. Bálint Géza Kert-utcán óhajtana gyógyszerertárt felállítani.

* **A gyermekmenhelyi másodorvos.** A belügyminiszter a nagyváradai állami gyermekmenhelynél a másodorvosi teendőket ellátásával dr. Balla Vilmos orvost bizta meg.

* **A szigorú házigazda.** Egy házigazda lelketlen eljárásáról tárgyaltak tegnap elítélőleg a városban s különösen a városházán. K. L. házában lakik egy szegény özvegyasszony, Strucz Józsefné, aki két hónap óta nem tudta esekély házbérét megfizetni. A mintegy 20 korona tartozásért a házigazda elárvereztette a szegény, három kis gyermekével élő asszonynak 90 koronára becsült butorait. Már ez maga is kegyetlenség, de az eljárás módja még visszataszítóbb színbe tünteti fel a háztulajdonos eljárását. Ez ugyanis meghagyta szigorúan a végrehajtónak, hogy okvetlenül tartsa meg az árverést, sőt két árverelőt is küldött oda, akik közül az egyik a rendőrségnél alkalmazott díjnok, akinek tehát délelőtt tíz órakor a városházán kellett volna dolgozni. A két stróhmanra azonban nem volt szükség, mert voltak árverési hiénák bőven. A szegény asszony elszaladt, hogy pénzt kerítsen utolsó butorai megmentésére, de ezt sem várták meg. Mig odajárt az egyik szekrényt az új tulajdonosa, az ószeres feltörte s mindent kihányt belőle a földre. Mint értesülünk, időközben a házigazdát hivatalfőnöke kellőleg felvilágosította lelketlen eljárásáról, aki is ennek hatása alatt felkereste a vevőt, de az már jórészen tulajdonos a szép és értékes butorokon, amelyek különben is fedezetet nyújtottak volna a háztulajdonosnak 20 korona követeleséért. Így most a szegény asszony pert indít a házigazda ellen. Ajánljuk ezt az esetet a polgármester figyelmébe azzal, hogy ilyen dolgokra lehet a város napidíjasait a hivatalos időben felhasználni. Így aztán nem csodálkozhatunk, ha sok emberre van szükség a városházán.

* **Kivándorlás Romániába.** Háromszék-vármegye közigazgatási bizottsága mint Sepsiszentgyörgyről írják Haller János gróf főispán elnöklésével kedden ülést tartott. Az alispáni jelentés szerint a január hónap kiadtak egy évre szóló 290 darab utlevelet, ebből Amerikára hét esett.

* **Szederfák gondozása.** A földművelésügyi miniszter selyemtenyésztési osztálya már szétküldte az ország törvényhatóságaihoz szokásos rendeletét a szederfák nyese és gondozása tárgyában. Felhívja Nagyvárad város hatóságát is, hogy a szederfák nyese iránt tegye meg a kellő intézkedéseket s gondoskodjék a szükséges munkaerőről.

* **A tanítók körének háziestélye.** A Nagyváradai Tanítók Köre február hó 21-én szerdán d. u. 5 órakor a zeneteremben (polg. fiu isk. II. emelet 32 ajtó) háziestélyt tart a következő műsorral. 1. Felolvasás. Tartja: Szabó Ilonka. 2. Improv. hongroise. Nevoráll Istvántól. Hegedün játsza Huszár László, zongorán kíséri Nevoráll István. 3. Mézes hetek után. Vigjáték Gyaluitól. Feleség — Bérczy

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműk, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matraccok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, battist, zephyr és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

Mariska. Férj — Várady István. 4. Mohácsi koldus. Énekl. Lehoczky József, zongorán kísérő Resch Mihály. Ez estélyen a tanítókat, azok hozzátartozóit és vendégeit szívesen látja a rendezőbizottság.

* **Az osztályorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerményen:

90.000 koronát nyert: 68485.
20.000 koronát nyert: 91906.
2000 koronát nyert: 23156.
1000 koronát nyertek: 8460 41464 96615.
500 koronát nyertek: 4533 9857 15815
1912 22797 39611 31947 43972 45343 49188
49462 54468 60125 60829 60898 74913 83717
90216 101312 101833 109840.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

* **Korai tavasz.** Még február közepén vagyunk és máris úgy érezzük, mintha az édes tavasz karjaiban volnánk, pedig még csak ajkát nyújtja csókra, melyet mi mohón csókolunk és feledjük, hogy február közepén vagyunk.

A derűs kék égről langyos napsugarak kacérkodnak velünk. Érezzük, hogy vége a télnek, talán még jókor, de azért örülünk a jövendő ifju természetnek. Felhasználják a téli hidegtől fogságra ítétek a derűs napot s az a sok épület csak úgy ontja magából a vidulót, levegőre, kora tavaszi levegőre vágyókat. A déli korzó megnépesedik s a toalettek változatos színe fürdik a napsugarak derűs özőnében. Pedig még nem hajtanak a fák, nem hoz virágot a kert, nem tölti be a levegőt azok illata, csupán a mesterséges parfüm akarja pótolni azt, mit millió meg millió édes virágkebel ont, de hasztalan, a parfümillat elenyészik, a szél szétfújja. Pusztán merednek a fagalyak, olyanok, mint a sátrak karói, melyekre a természet fog takarót, lombosítót alkotni. Új élet lüktet az ember ereiben, örül a tavasznak és feledi, hogy még csak február közepe van.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő valódi angol és scot téli divatszöveimeket mélyen leszállított árban bocsátom áruba. Kivánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot saját szabászati termében a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x **Köhögést, rekedtséget, hurutot** és minden egyéb lelegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szeletkék*. Kapható a »Kigyó« gyógyszerárban Nvrad, Bémer-tér, ára 60 f.

IRODALOM.

A kereszt iskolája. A nagybőjtű időszak közeledtével felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy dr. *Vucskics Gyulának A kereszt iskolája* című nagybőjtű elmélkedéseket tartalmazó, Krisztus kinszenvedéseiről szóló könyve megrendelhető úgy a szerzőnél, mint a *Szent István Társulat* bizományában Budapesten és *Láng József* nagyváradi könyvkereskedésében. Ára (bérmentes küldéssel) 2 kor. 20 fill.

Borromeus. *Gerebenics Sándor* életrevaló hitszónoklatti folyóiratának most jelent meg ez idén 4. és 5. kettős füzet, mely a bőjt I. vasárnapjától nagypéntekig eső vasárnapokra és ünnepekre ad szent beszédeket. Ezen kívül két nagybőjtű ciklus válik ki e füzet tartalmából, egyiket *Seussai Antal* dobonai plébános írta a házasságról, a másikat dr. *Potracsky*

István v. püspök, rozsnyói vikárius és nagyprépost a fájdalmas olvasó titkai nyomán a kinszenvedésről. Ajánljuk e derék folyóiratot a lelkesek és segédlelkesek figyelmébe. Ára egész évre 8 korona.

A «Magyar Szemle» szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 7. sz. február 15-én jelent meg a következő kiválóan érdekes tartalommal:

Hetes, Gyermek a színpadon. — Márkus László. A zöld ökör. — G. A. Becquer, Del salon en el angulo oscuro (Ford. Harsányi K.). — Domonkos István, Virrasztják a Pásztori Józsefet. — Bodor Aladár, Strófák — Jules Lemaitre, A harang, — Regény: Handel-Mazzei Enricza bárónő, Jesse és Mária (6. folyt. Fordította Auer István). — Bulch, A hét tükre (Kürthy György rajzaival). — Irodalom: Kisfaludy-Társaság, — Falu és város (Ifj. Karanyi, Egy új asszony levelei). — Barázdák a szántóföldön (Domonkos I. könyve). — Egy kellemetlen könyv (Berzók Á., A figyelmes férj és más). — Kézművészet: Művészettörténelem (Beöthy Zs., A művészetek története I.). — Művészet (Uránia). — Színház: Fülep Lajos, Színészek a színészetéről (Jászai Mari). — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

SZENT NORBERT, Gennep ura, a prémontrei kanonokrend alapítója és Magdeburg érseke. — Életkép. Irta Zak Altonz. Németből fordította és átdolgozta Novotny S. Alfons, jászói prémontrei kanonok, nagyváradi főgimnáziumi igazgató. A keresztény katolikus ifjuságnak olvasmányul ajánlva. Szent László nyomda Nagyváradon. 1905. — Ára 2 korona.

A mű karácsonykor hagyta el a sajtót. Kapható a *nagyváradi prem. főgimnáziumban* és a *Szent László nyomdában*, Nagyváradon (Szilágyi Dezső-utca 5. sz.)

Tekintve a könyv szellemét és irányzatát, annak szíves támogatását és figyelembevételét kéri a fordító

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Baccarat. B.
Szombat: Bob herczeg C.
Vasárnap: Kondorosi szép csaplárné.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Febr. 17. Mucsaí vásár: tisztí estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 18: Czukrászok bálja.

Február 24. Az élesdi állami tisztviselők táncestélye.

Február 24. Az ipar fejlesztő és pártoló egyesület bálja.

Febr. 24. A kiskereskedők tánc-estélye.

A 48-as népkör felolvasó ülése.

A Nagyváradi 48-as Népkör e hó 18-án vasárnap délután fél 4 órakor tartja felolvasó ülését, Szent László-tér Zsiga-házban levő helyiségében, a következő műsorral:

1. Elnöki megnyitó.
2. Körünk és a politikai helyzet, irta és felolvassa: Stokker József dr. körelnök.
3. Magánjelenet, előadja: Kovács Mihály.
4. Magyar dalok, czimbalmon előadja; Balogh Anna urhölgy.
5. Zárszó.

A felolvasó ülésen a kör tagjait és családtagjaikat szívesen látják.

A czukrászbál A nagyváradi czukrász-ifjuság nagyszabásúnak ígérkező zártkörű bálját a Kossuth-szobor javára rendezi. A bálon szabad buffet lesz. A hölgyeknek számos, kel-

emes meglepetésben lesz részük. Aki meg hívóra igényt tart s még nem kapott volna forduljon a rendezőséghez. Jegyet csak meghívó mellett adnak ki. A rendezőbizottság soraiban tekintélyes helyet foglal el a Nagyváradi Katolikus Legényegylet ifjusága.

TÁVIRATOK.

Románok a görögök ellen.

Budapest, febr. 13. (Saját tnd. távirata.)

Bukarestből jelentik: Tegnap este a nacionallisták és az egyetemisták zajos tüntetést rendeztek a szerkesztőségek és Bátor Mihály vajda szobra előtt, hol egy Kovata nevű egyetem i hallgató görög ellenes beszédet mondott. A tömeg kiabálta: Vesszenek a görögök! A tüntetők megállottak a városi praefectura előtt és zajos óvációt rendeztek Morussi praefectusnak, ki a görögöknek Romániából való kiutasítását követelte.

A parlamentben a pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő, amely egyenlőre csak a görögök ellen irányul, de esetleg oly államok alattvalói ellen is alkalmazni fogják, melyekkel Romániának nincs kereskedelmi szerződése.

A francia kulturharc.

Budapest, febr. 15. (Saját. tud. táv.)

Párisból jelentik: A toulousi katolikusok körében erős mozgalom észlelhető Germain püspök ellen mert a templom leltározásának napját megelőzőleg elutazott és azt az utasítást adta kerülete lelkészeinek, hogy akadályozzanak meg minden tüntetést.

S P O R T.

* **A »Sakk-kör«** versenye élénk érdeklődés mellett kezdődött meg hétfőn, 12-én. Összesen 15-en jelentkeztek: Brúder Sándor, Diósy Ferencz, dr. Fleischer Béla, Fried Ferencz, Gábel Vilmos, dr. Hegyesi Pál, dr. Mandel Viktor, Niedermann Antal, Pásztor Bertalan, Péterffy Elemér, Szücs Izsó, Themleitner Gyula, Themleitner Sándor, Veiszlovich Emil, Weisz Emil. A kör helyiségét az »Emke« kávéházban állandóan sokan látogatják s fogadások köttetnek a díjnyertesekre, ami annál érdekesebb, mert nincs kizárva, hogy a tipelt játékosok — tekintve a versenyzők kiváló minőségét, — annyi játszmát vesztenek, hogy az I. osztályba be sem kerülhetnek s így a díjazó versenyben az I. osztályban már részt sem vehetnek, — ergó csak II. osztályu díjat nyerhetnek.

KÖZGAZDASÁG.

Romániába szállítók figyelmébe. Hivatkozással a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1395—1906. eln. sz. leiratára, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a romániai új vámtarifa a folyó 1906. évi február hó 16-ik napján (márczius hó 1.) lép hatályba. Az érvényben levő vámtarifa alapján azon áruk kezelendők, a melyekre vonatkozó be vagy kiviteli vámbevallások az általános vámtarifáról szóló törvény 5. szakasza értelmében legkésőbb 1906. február hó 15-én azon vámhivataloknál bemutatattak és február 28-án beajstromozták, a hol az áru megérkezett vagy beraktározottatott. 5. §. Az árukra nézve azon vámszabályok alkalmazandók, amelyek a beviteli vagy kiviteli bevallás bemutatásakor érvényben vannak. A beviteli és kiviteli vámbevallás 1906. évi február hó 15-én (28-án) délutáni 6 óráig, a hivatalos záróráig fogadtat-

nak el. Az ezen túl bejelentett áruk az új általános vámtarifa alapján kezelendők, még azon esetben is, ha azok 1906. február 16 án (márczius 1.) előtt érkeztek. A vámhivatalok csak oly árukra vonatkozó beviteli nyilatkozatokat fogadnak el, amelyek a vám-, vasuti- és postahivatali raktárakban, valamint hajózási ügynökségek raktáraiban helyezték el, továbbá azon árukra vonatkozólag, melyek tekintetében a rakodó nyilatkozat letétetett és belajstromoztatott. A kivitelnél a jelenlegi vámtarifa csak akkor alkalmaztatik, ha az áru 1906. február hó 15 (28) előtt vagy az nap kivitelre bejelentetett és ha az áruknak a külföldi hajókba vagy vasuti kocsikba való berakása — ameken külföldre szállítani fognak — 1906. febr. 15 (28-án) a munkálatok befejezésére kitűzött határidő előtt vette kezdetét. Nagyvárad, 1906. február hó 12. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. kereskedelmi tanácsos, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

Kiállítás Olmützben. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az olmützi kereskedelmi és iparkamara az újabb találmányu gyári illetve iparcikk bemutatása céljából Olmützbe az 1907 évi június hó 15 től 1907 évi szeptember hó közepéig tartó kiállítást rendez. Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a kiállításra vonatkozó »Prospektusa« a kamarai irodában a hivatalos órákban megtekinthető. Nagyvárad 1906 február hó 12. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök Dr. Sarkadi Lajos.

A kártékony hernyók irtása. A földmivélségi miniszter leiratott intézett az összes törvényhatóságokhoz. A leirat a kártékony hernyók, valamint a vértetük és darazsak pusztítását rendeli el. Üdvös a rendelet hazánk gyümölcsstermelőire nézve, kik a saját avagy esetleg a szomszédos gyümölcsstermelő hanyag-ságáért tizedrésnyi gyümölcsstermést nyernek a kártékony hernyók és darazsak nem pusztítása miatt. A leirat szigorúan elrendeli az eddigi szabályok legpontosabb megtartását és egy-szersmind utasítja is a hatóságok közegeket, hogy a népet, a gyümölcsstermelőket erre kellőleg oktassák. A hernyók pusztítását ellenőrizték és az ezekre vonatkozó rendeleteket kétszer hirdessék meg. Különösen figyelmébe ajánlja a miniszter a sárga faru pillangók és az azok petéinek irtását, mivel a jövő évben számos jelből ítélve ezek a lepkék nagyon el lesznek terjedve. A leirat intézkedéseit, hogy a közegek megtartják-e, ezt a miniszter kiküldendő saját szakközegének felülvizsgálata által fogja ellenőrizni.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, febr. 15.	
Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—.—

Értéktözsde.

Budapest, febr. 15.	
Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	796.—
Leszámitoló bank — — — —	506.—
Rimamurányi — — — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — — — —	327.50

Hivatalos arfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 febr. 1E-én	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	114.50
Magyar koronajárdék 4% — — — —	95.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	86.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	218.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	161.—
Osztrák járadék papírban — — — —	99.75

Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák korona járadék — — — —	118.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	160.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	793.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	672.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	673.—
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.07
Német birodalmi márka — — — —	117.30
London vista — — — —	240.47
Páris vista — — — —	96.60
20 márkás arany — — — —	23.48

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim 39.

— S mennyi időre adna halasztást? — kérdezősködött Foma.

— Egy félévre.

— Nagyon köszönöm.

— Minek köszönöd? Tizenegyezer rubellel tartozol. Egyszerűen átírod a váltókat tizenötezerre, előre kifizeted a kamatot s a két bárkára záloglevelet adsz.

Foma fölállt s mosolyogva mondta:

— Küldje el holnap a váltókat. Az egész összeget kifizetem.

Ananij is fölállt s anélkül, hogy figyelemre méltatta volna Foma gunyos tekintetét, így szólt:

— Annál jobb.

— Köszönöm a szíveségét.

— Kérlek. Nagyon szívesen megtettem volna, ha akartad volna — mondta az öreg lomhán s a fogát mutatta.

— Hja! Ha az ember az ön kezébe kerül...

— Kiizzad.

— Meghiszem azt.

— Most elég, öcsém! — mondta Ananij szigorúan. — Ha azt gondolod magadról, hogy nem vagy ostoba, egy kissé korai a véleményed. Azért, mert még nem vesztettél nálam, nem kellene hencszegned. Nyerj egyszer, akkor tánczolhatsz örömdobban. Isten áldjon meg s készítsd el holnapra a pénzedet.

Legyen nyugodt. Isten áldja meg.

— Isten veled.

Mikor Foma kiment a szobából, hallotta, hogy az öreg hosszan s hangosan ásított s aztán rekedt basszus-hangon énekelni kezdett:

— Szűz Má — á — áriám, édes anyá — á — m...

Fomának tetszett az öreg, de azért mégis megundorodott tőle.

Az öregember szavai, melyeket a bűnről, Isten könyörületeségéről mondott, a tisztelet-hez hasonló érzést támasztott Fomában.

— Ez is az életről beszél... ismeri bűneit és nem panaszkodik, nem jajveszékelt, vétkeztem s majd felelek érte... igen — igen. És ő?... Medinszkájára gondolt s szíve összeszorult a vágyakozástól.

— Vezekel... s az ember nem tud tisztába jönni vele, hogy azért teszi-e, hogy ne bűnhődjék vagy azért, mert igazán fáj a szíve... Ananij mondta: Ugyan ki volna más a bíránk mint Isten? Így van...

Foma most úgy érezte, mintha irigyelné Ananijt s eszébe jutott, hogy mint akarta őt kirabolni ez az ember. Ez a gondolat haragot támasztott benne, nem tudta érzéseit kibékíteni és mosolygott.

— Tehát Ananijnál voltam — mondta, mikor Majakinéhoz érkezett s asztalhoz ült.

Majakin zsiros hálóköntösben ült az asztalhoz és öletli könyveit forgatta. Nyugtalanul feszengett székén s így szólt:

— Tölts neki théát, Ljuba. Beszélj, Foma. Kilencz órák a községtanácsba ked mennem. Beszélj.

Foma mosolyogva beszélt, hogy milyen ajánlatot tett neki Ananij.

— Ah! — mondta Majakin s szánakozva csóválta a fejét. — Elrontottad az egész dolgot. Hát ki hallotta már, hogy ilyen nyiltan köt üzletet az ember. Pfüj! Az ördög tanácsa volt, hogy téged küldjelek oda. Magam mentem volna... már rég az ujjam köré csavartam volor azt az embert.

— Alig hiszem. Azt mondta, hogy ő olyan mint a tölgy.

— A tölgy? Én pedig olyan vagyok, mint a fűrés. A tölgy jó fa, de csak disznóknak való a gyümölcse... S bizony mondom, ez a tölgy nagyon ostoba.

— De hisz fizetni csak kell, ha tartozik az ember.

— Okos ember nem siet vele, te pedig csakugy rchansz, hogy az adósságodat mielőbb kifizethesd... Szép kis kereskedő vagy.

Majakin nem volt meglegedve Fomával. Összeránczolta a homlokát s rosszkedvűen szólt oda Ljubának.

— Add idebb azt a cukrot... hisz látod, hogy nem érem el.

Ljuba arca halovány volt, szeme zavaros, kezei lassan és ügyetlenül mozogtak.

Foma ránézett s azt gondolta:

— Milyen szépen bánik az atyjával.

— Hát még miről beszélgettetek? — kérdezte Majakin.

— A bűnökről...

— Természetes... Minden ember a maga dolgairól beszél legszívesebben... Ananij pedig valóságos bünygyáros... Szibériában és a pokolban már régóta sirnak érte, vágyódnak utána és alig várják...

— Nagy erővel beszél — mondta Foma elgondolkodva, miközben a teáját kevergette. — Szidott engem is, ugy-e? — kérdezte Majakin, miközben elfintorította az arcát.

— Szidta...

— És te mit mondtál?

— Én... csak hallgattam.

— Hm... hát mit hallgattál?

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom melle tt
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a legszébb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó asztalos, kárpitos és disztító stb. munkák, javítások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

A szerkesztőnért felelős:

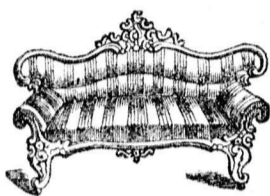
Dr. VUCKICS GYULA.

A bútorgyártók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bok a

Magyar Műbútorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei takarékpénztár zálogháza

márczius hó folyamán

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei takarékpénztár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztó-
közönséget, hogy izzólámpa árával gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— *villamosvilágítási* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

HIRDE T É S E K

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Telefon 417.

Az „Első nagyvárad

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglal-
koztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag*
kézimunkával készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-

czipőket, vizmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és
minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

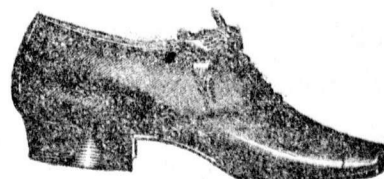
Kitűnő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb facon!

A Nagyváradi Takarékpénztár

1905. évi zárszámadása.

Mérleg-Számla.

VAGYON				TEHER			
		K	f.			K	f.
Pénzkészlet			136398 08	Részvénytőke		600000	—
Jelzálog és törlesztéses kölcsönök		6414552	58	Tartalékalap		450727	37
Előlegkölcsön		23796	81	Jubileumi alap		2000	—
Váltó-kölcsön		4106150	06	Nyugdíj-alap		181661	50
Utalvány leszámítolás		6372	66	Betétek: Könyvecskékre és folyó-			
Folyó számlai adósok		3373831	42	számlára	13708812	89	13708812
Értékpapir		2404808	91	Magyar tkp. közp. jelzálogbankra			
Társasági ház és ingatlanok		597568	75	engedélyezett kölcsönök		817999	19
Árverési bánatpénz, perköltség és		15677	69	Viszleszámított váltók		994483	—
óvatolás		1486	60	Fel nem vett osztalék 1894. évről		200	—
Ércpénz és bélyeg		8000	—	Betét 10%-os kamatadó		26455	84
Felszerelés				Előre felvett kamatok		88073	97
				Felosztandó 1905. évi nyereség		218229	80
			17088643 56				17088643 56

Nyereség- és Veszteség-Számla

TARTOZIK				KÖVETEL			
		K	f.			K	f.
Betét és egyéb kamatok		616038	87	Különböző kamatok		1016237	98
Adó és betétek 10%-os kamatadója		74647	18	Ingatlanok és társasági ház jöve-		33273	36
Személyzet fizetése és üzleti költ-		39702	52	delme			
ségek		88073	97				
Előre felvett kamatok							
Nyereség 256.053 kor. 79 fill.							
Leírások		37823	99				
Felosztandó nyereségi egyenleg		218229	80				
			1074516 33				1074516 33

Dr. Koványi Géza, vezérigazgató.

Nagyvárad, 1905. december hó 31-én.

Justh Károly, könyvvezető.

IGAZGATÓSÁG:

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Sal Ferencz, kir. tanácsos, elnök.

Böszörményi Géza,

Papp János,

Frankó Endre,
Elathy Endre,

Huzella Gyula,
Kovács Béla,

Lopussny Gyula.